

Missä menet, luova talous?

Steven Taylor

Teksti ja kuvat:
Merja Isotalo

Hankkeita, strategioita, konferensseja, seminaareja, tutkimuksia, selvityksiä – luova talous puhuttaa ja mietityttää, mutta pelastaako se globaalin tai kansallisen talouden, sitä emme tiedä. Vai tietääkö joku? Vastauksia etsittiin myös Luova Suomi -hankkeen päätapahtumassa CEB – Creative Economy and Beyond –konferenssissa, joka järjestettiin 9.-10.9.2009 Helsingissä Kaapelitehtaalla. Paikalla oli yli 300 eri toimialojen vaikuttajaa.

■ Luova talous ja kulttuuri Suomessa

Tilastot kertovat luovasta Suomesta seuraavaa: vuonna 2006 se työllisti 102 000 henkeä, joka on yli 4 %:a työllisestä työvoimasta. Kulttuuri-työvoiman osuus on kolmanneksi suurin Suomessa verrattuna muihin

Euroopan maihin. Se on myös merkittävä osa kansantaloutta, vuonna 2006 arvonlisäys oli 4,6 miljardia, suurempi kuin alkutuotannon toimialojen tai massan- ja paperinvalmistuksen. Kuluttajat käyttivät kulttuuriin ja joukkoviestintään edellä mainittuna vuonna 5,4 % kokonaiskulutusmenoistaan.

Suomalaista kulttuuritoimintaa, kulttuuri- ja taidepalveluja aktiivisesti lähes 30 vuotta seuranneelle nämä luvut kertovat muutoksesta. Onko muutos sitten todella tapahtunut palvelujen käytössä vai vain tilastointitavoissa? Mielenkiintoista olisi tietää, miten muutoksen ja luovan talouden näkevät alan ammattilaiset, erityisesti TAKUn jäsenet.

Kulttuurin, taiteen ja luovan yrittämisen ammattilaisia oli paikalla Kaapelitehtaallakin. Puheenjohtaja, professori Arja Ropo totesi, että CEB-konferenssin tarkoituksena oli toimia paremman tulevaisuuden puolesta yhteistyössä erilaisten tahojen kanssa ja että ohjelma oli rakennettu rohkaisemaan ja uusia näköaloja silmällä pitäen.

■ Missä luovuutta tarvitaan?

Yksi pääpuhujista, kanadalainen tutkija, globaalin johtajuuden konsultti ja kuvataiteilija Nancy J. Adler aloitti tutulla sitaatilla: me emme peri maapalloa, vaan se on lainassa lapsiltamme. Hän jatkoi luettelemalla kriisejä taloudesta malariaan, nälästä rauhan puuttumiseen ja totesi, että näiden kriisien ratkaisemiseen tarvitaan nyt luovempia ratkaisuja kuin koskaan. Adlerin mukaan ihmisyyys (humanity) on ratkaisu kriiseihin ja juuri siitä luovassa taloudessa on kysymys.

Adler peräänkuulutti bisneksen palauttamista takaisin osaksi yhteiskuntaa. Suuruus ei tuo turvaa, vaan kaikki voi romahtaa, kuten olemme viime aikoina nähneet. Taide ja kulttuuri ovat merkityksellisiä paitsi yksilölle ja yritykselle, myös koko yhteiskunnalle. Tarvitaan kolme asiaa: 1. rohkeus nähdä todellisuus, 2. nähdä mahdollisuudet ja 3. rohkaita ja innostaa ihmisiä kahteen edellä mainittuun.

Designin käsite oli Adlerilla laajempi kuin puheessamme tavallisesti. Kon-

Chris Voss

ferenssissa puhuttiinkin paljon palvelujen designista. Adlerkin totesi, että epätoivoisesti etsitään designia olla yhdessä. Taide ja design ovat keinoja ja taitoja, joilla voidaan ratkaista monia asioita. Hän kertoi esimerkin siitä, miten taidehistorian avulla tauluja katselemalla ja havainnoimalla lääketieteen opiskelijat olivat parantaneet merkittävästi diagnoosien tekemistään vertailuryhmään verrattuna. Tai miten lapset oppivat kirjoittamaan paremmin, kun olivat päässeet kuuntelemaan vanhusten tarinointia ja kertomaan tarinoita edelleen.

■ Work is changing!

Työn tekeminen on muuttumassa. Tämä tosiasia oli monen konferenssipuhujan lähtökohtana. Humantific –yrityksen perustaja GK VanPatter vertasi entistä projektia uuteen tapaan: ennen jokainen teki vuorollaan oman osansa, mutta nyt kaikki työskentelevät keskenään verkostossa tuoden oman osaamisensa projektiin. Muotoilun eri vaiheet hän jakoi siten, että 1.0-tasolla on perinteinen muotoilu, 2.0-tasolla tuote/palveludesign, 3.0-tasolla organisatorisen muuntautumisen design ja 4.0-tasolla sosiaalisen muuntautumisen design. Hänen peruskäsitteitään ovat myös sensemaking ja strangemaking, joiden avulla voidaan toimia yhä monimutkaistuvassa toimintaympäristössä.

Nancy Adler

Professori Chris Voss London Business Schoolista vertasi luovan talouden yritystoimintaa teatterin tekemiseen. Fyysinen toimintaympäristö on näyttämö, palvelun toteuttajat ovat näyttelijöitä, palvelun jakeluprosessi on käsikirjoitus, asiakkaat ovat yleisö ja ”back office support is back stage”. Teatterimetafora hyväksikäyttäen Vossin johtamassa tutkimuksessa käytiin läpi erilaisten palvelujen tuottajien toimintaa, Karibian risteilyistä Harley Davidsoniin. Korostuneesti tuli esille kokemuksellisuus sekä asiakkaiden että palvelun toteuttajien osalta.

Teatteri tuli esille monissa muissakin esitelmissä, sekä tutkimuskohteena esimerkiksi luovasta johtamisesta että luovan yrittämisen metaforana.

Professori Steven S. Taylor on perehtynyt organisaatioihin, niiden johtamiseen ja estetiikkaan. Ammattimaisena näytelmäkirjailijana hänellekin teatteri ja varsinkin Stanislavskin teoriat olivat inspiraation lähteinä luovaan johtamiseen. Taylor puhui myös kasvun rajoista ja totesi, että kulutuksen hillitseminen edellyttää täysin uudenlaista johtamista. Luovuuden merkitystä hän korosti monin eri tavoin, samoin intohimon (passion) voimaa tavoitteiden saavuttamisessa.

■ Missä siis mennään?

Paljon ajatuksia, paljon puhetta ja paljon myös tekoja löytyy luovan talouden nimikkeen alta. Ehkä päällimmäiseksi jäi tunne siitä, että luovilla aloilla toimivat ovat jo pitkällä, mutta koko globaalissa taloudessa yritetään edetä vielä vanhoilla konsteilla.

Ainakin tässä konferenssissa luovan talouden toimijoiden puheissa korostuivat inhimillisyyden, eettisyyden ja ekologisuuden tavoitteet. Konferenssin puheenjohtajan tavoin tässä vaiheessa voi vain todeta, että selkeän tiivistelmän ja yhteenvedon tekeminen on mission impossible.

CEB-konferenssin materiaaleihin voi tutustua osoitteessa

www.ceb.fi

GK VanPatter